

VILNIAUS GEDIMINO
TECHNIKOS UNIVERSITETAS
VERSLO VADYBOS FAKULTETAS

Teisėsaugos institucijos Teisminė valdžia

Teisėsaugos institucijų sąvoka

- tai institucijos ir asmenys, pagal kompetenciją užtikrinantys teisės apsaugą ir jos įgyvendinimą.

Teismų sistema

- Bendrosios kompetencijos teismai:
 - Apylinkių teismai.
 - Apygardų (Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio) teismai.
 - Lietuvos apeliacinis teismas.
 - Lietuvos Aukščiausiasis Teismas.
- Administraciniai teismai:
 - Apygardų administraciniai teismai.
 - Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas.

Lietuvos Respublikos teismų įstatymas:

<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.522B3E415B52/XOkGHvMRIL>

Teismų reforma 2018

- Vietų, kuriose dirbs teisėjai ir bus nagrinėjamos bylos – vadinamų teismo rūmais – šalyje išliks tiek pat, tačiau teismai bus administruojami iš keliolikos pagrindinių centrų.
- Vietoj 49 apylinkių teismų **liks 12 apylinkės teismų**: Alytaus, Kauno, Klaipėdos, Marijampolės, Panevėžio, Plungės, Šiaulių, Tauragės, Telšių, Utenos ir Vilniaus regiono apylinkės teismai su 4–5 padaliniais (teismo rūmais) bei Vilniaus miesto apylinkės teismas.
- Vietoj 5 apygardų administracinių teismų **veiks 2 apygardų administraciniai teismai**: Vilniaus apygardos administracinis teismas ir Regionų apygardos administracinis teismas, turėsiantis Kauno, Klaipėdos, Šiaulių ir Panevėžio rūmus.
- Be šių teismų, toliau savo veiklą vykdys Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, Lietuvos apeliacinis teismas, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, 5 apygardų teismai.

Prokuratūra

Sistema:

- Generalinė prokuratūra;
- Apygardų prokuratūros (sudaro apylinkių prokuratūros ir apygardos prokuratūros specializuoti skyriai).

Prokuratūra įstatymų nustatytais pagrindais ir tvarka:

- 1) organizuoja ikiteisminį tyrimą ir jam vadovauja;
- 2) atlieka ikiteisminį tyrimą ar atskirus ikiteisminio tyrimo veiksmus;
- 3) kontroliuoja ikiteisminio tyrimo pareigūnų veiklą baudžiamajame procese;
- 4) palaiko valstybinį kaltinimą baudžiamosiose bylose;
- 5) kontroliuoja nuosprendžių pateikimą vykdyti ir jų vykdymą;
- 6) koordinuoja ikiteisminio tyrimo įstaigų veiksmus tiriant nusikalstamas veikas;
- 7) gina viešąjį interesą;
- 8) pagal kompetenciją nagrinėja asmenų prašymus, pareiškimus ir skundus;
- 9) dalyvauja rengiant ir įgyvendinant nacionalines ir tarptautines nusikalstamų veikų prevencijos programas;
- 10) dalyvauja teisėkūros procese;
- 11) atlieka kitas įstatymų nustatytas funkcijas.

Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymas:

<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.3EB53577EFCA/xxTtZIRYmj>

Vidaus tarnyba

Vidaus tarnybos sistema – Vidaus reikalų ministerijos valdymo srities vidaus reikalų statutinių įstaigų ir vidaus tarnybos sistemos pareigūnų visuma bei ryšiai tarp jų.

Vidaus reikalų įstaigos yra:

- 1) Vidaus reikalų centrinės įstaigos:
 - Policijos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos;
 - Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos;
 - Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos;
 - Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos;
 - Vadovybės apsaugos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos;
 - Viešojo saugumo tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos.
- 2) Kitos vidaus reikalų įstaigos (vidaus reikalų centrinėms įstaigoms pavaldžios teritorinės, specializuotos ir kt. įstaigos);
- 3) Vidaus reikalų profesinio mokymo įstaigos.
- Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statutas (redakcija nuo 2016-01-01):
<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/b1a6b7b0217d11e5b336e9064144f02a>

Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba (STT)

- Respublikos Prezidentui ir Seimui atskaitinga, statutiniiais pagrindais veikianti valstybės teisėsaugos įstaiga, kuri atskleidžia ir tiria korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas, rengia ir įgyvendina korupcijos prevencijos priemones.
- STT įstatymas:
<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.9C9FA25983BC/StiOBRAAYr>
- STT statutas:
<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.7690C98816CA/vPvjFhCFzh>

Žvalgybos institucijos

- Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentas
- Antrasis operatyvinių tarnybų departamentas prie Krašto apsaugos ministerijos.

Žvalgybos įstatymas:

<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.1881C195D0E2/QTITLigkMw>

Karo policija

- Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemoje veikianti karinės teisėsaugos institucija, Lietuvos kariuomenės dalis, įstatymų nustatyta tvarka vykdanti nusikaltimų ir kitų teisės pažeidimų krašto apsaugos sistemoje prevenciją, juos atskleidžianti ir tirianti, taip pat kartu su kitų karinių vienetų vadais palaikanti drausmę bei tvarką karinėse teritorijose ir kariuomenėje bei prižiūrinti karinio transporto eismo saugumą.

Lietuvos Respublikos karo policijos įstatymas:

<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.23C5BC14E2B6/CRwWGiHFnB>

Advokatūra

- Advokatų teikiamos teisinės paslaugos – tai teisės konsultacijos (patarimai teisės klausimais), teisinę reikšmę turinčių dokumentų rengimas, atstovavimas teisės klausimais, gynība bei atstovavimas bylų procese.

Lietuvos Respublikos advokatūros įstatymas:

<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.9F4371AB03A3/MkjYcCFpUz>

Notariatas

- Notaras yra valstybės įgaliotas asmuo, atliekantis šio įstatymo nustatytas funkcijas, užtikrinančias, kad civiliniuose teisiniuose santykiuose nebūtų neteisėtų sandorių ir dokumentų.

Lietuvos Respublikos notariato įstatymas:

<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.BE3136A78E80/pmSfWpgseH>

Antstoliai

- Antstolis – tai valstybės įgaliotas asmuo, kuriam valstybė suteikia vykdomųjų dokumentų vykdymo, faktinių aplinkybių konstatavimo, dokumentų perdavimo ir kitas įstatymų nustatytas funkcijas.

Lietuvos Respublikos antstolių įstatymas:

<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.94F5702CA0F1/IAZatXCJHr>